Bijdrage 1e termijn begroting 2027 - Gemeente Westland - Anko Goudswaard

Samen vooruit met lef en vertrouwen.
Allereerst wil ik u danken voor uw bijdragen in eerste termijn. Met enthousiasme heb ik uw inbreng gelezen. Het is fijn om in alle bijdragen een gepaste Westlandse trots te lezen. In deze eerste termijn ga ik in op de onderwerpen die binnen mijn portefeuille vallen. Daarbij betrek ik uw vragen, opmerkingen, moties en amendementen zo zorgvuldig en volledig mogelijk.

De opgaven waar we als gemeente voor staan zijn en veelzijdig. Die realiseren we niet alleen als college, maar juist samen met uw raad. Alleen in goede samenwerking kunnen we de ambities voor Westland waarmaken en de keuzes maken die daarvoor nodig zijn. Daarbij wil ik ook nadrukkelijk mijn waardering uitspreken voor onze ambtelijke organisatie. Achter deze begroting gaat veel deskundigheid, betrokkenheid en inzet schuil. Het is dankzij hun voortdurende inspanningen dat wij als bestuur de afwegingen kunnen maken die vandaag voorliggen.

De begrotingsbehandeling een bijzonder moment, het is het moment waarop ambities, plannen en financiële keuzes samenkomen en waarop we als raad en college richting geven aan de toekomst van Westland. Deze begroting markeert ook een volgende stap op de koers die in de afgelopen bestuursperiode is ingezet. We bouwen voort op de goede lijn die door het vorige college is neergezet en geven daar, vanuit de ambities van dit collegewerkprogramma, verder invulling aan.

Met deze begroting zetten we opnieuw een stap vooruit. We investeren in de opgaven die voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties van groot belang zijn. We werken aan een sterke en leefbare gemeente, een aantrekkelijk vestigingsklimaat en voorzieningen die passen bij een groeiend en ambitieus Westland.

Verantwoord financieel bestuur vraagt ook om realisme. Een begroting bestaat niet alleen uit wensen en ambities, maar ook uit het maken van keuzes. Soms zijn die keuzes gemakkelijk, soms zijn ze lastig. Juist dan is het belangrijk om met lef beslissingen te nemen en met vertrouwen te bouwen aan de toekomst. Deze begroting laat zien dat die twee hand in hand kunnen gaan. We kiezen ervoor om te investeren waar dat nodig is, terwijl we tegelijkertijd oog houden voor een gezonde financiële basis.

Financiën
De financiële positie van Westland is stevig. Dankzij een solide reservepositie en gezonde financiële kengetallen en indicatoren beschikken we over een sterke basis om te investeren, ook na doorrekening van de ambities uit ons collegewerkprogramma **(vraag PRO/D66)**. Helaas hebben we ook te maken met onzekerheden, zoals ontwikkelingen in het rijksbeleid, de bekostiging van het sociaal domein, geopolitieke ontwikkelingen en veranderingen in de verdeelsystematiek van het gemeentefonds. Dat vraagt om een koers die ambitie en realisme met elkaar verbindt.

De auditcommissie zal een meer signalerende en verdiepende rol op zich nemen door een aantal belangrijke thema's gericht op te pakken **(CDA)**. Zoals eerder met u afgesproken komen we bij de 2de afwijkingenrapportage met een overzicht van reserves die geen duidelijk bestemmingsdoel hebben. Deze reserves heffen we op en het saldo van de reserve zal toegevoegd worden aan de algemene reserve.

Naast een financieel gezonde gemeente streven we nadrukkelijk naar een realistische begroting en een betere voorspelbaarheid van onze financiën. In het kader van realisme en voorspelbaarheid is het onze ambitie om het jaarrekeningresultaat minder af te laten wijken van de oorspronkelijke begroting. We zetten met de inzet van de surplus-reserve een eerste stap hierin.

Heldere financiële informatie, realistische ramingen en tijdig inzicht in risico's helpen uw raad om weloverwogen keuzes te maken. Bij het opstellen van de begroting beoordeelt het college voor een aantal domeinen de verschillende scenario's (CDA). Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkelingen in het sociaal domein (kosten en overheidsbeleid), winstontwikkeling bij deelnemingen, de ontwikkeling van de algemene uitkering en de ontwikkeling van het areaal. De begroting is de vertaling van het scenario dat het college het meest waarschijnlijk acht en de keuzes die daarbij passen. Het college maakt echter geen 'scenariobegrotingen'.

In het kader van een realistische begroting maken we ook eerlijke en duurzame keuzes. Zo brengen we de afvalstoffenheffing steeds meer in lijn met de werkelijke kosten en voorkomen we dat structurele uitgaven worden gedekt uit incidente middelen. Daarmee bouwen we aan een begroting die niet alleen sluitend is, maar ook toekomstbestendig en het mogelijk maakt onze ambities waar te maken.

In meerdere bijdragen **(WV, GBW, FVD, CU-SGP)** wordt terecht opgemerkt dat de begrote schuldquote de signaleringswaarde (130%) nadert. Hoewel een eventuele overschrijding van de signaleringswaarde investeringsmogelijkheden niet belemmeren is het in dit verband relevant om in het oog te houden dat een belangrijk deel van de schuld nodig is om de te verkopen gronden te financieren. Voor een groot deel van de gronden zijn de verkoopvoorwaarden al contractueel vastgelegd. Het karakter van de schuld is daarmee echt anders dan een schuld die volledig wordt aangewend om 'niet-verkoopbare' activa of uitsluitend exploitatielasten te financieren. Als gevolg van de verwachte grondverkopen ligt een daling van de schuldquote in het verschiet. We bekijken jaarlijks kritisch alle financiële kengetallen in samenhang en sturen bij waar nodig. Het is dan nu ook niet nodig om een meerjarenbegroting op te stellen om de schuldquote aantoonbaar terug te dringen. De financiële kengetallen (inclusief de solvabiliteit) van Westland blijven er meerjarig goed uitzien.

De fractie **WV** heeft een motie over dit onderwerp ingediend: 'Beheersing gemeentelijke schuldenlast en financiële risico's.' Deze motie ontraden we. Het belang van een beheerste ontwikkeling van de schuldpositie en de financiële risico's wordt onderschreven. De gemeentelijke financiële verordening en bestaande P&C-cyclus voorzien echter in de informatievoorziening en financiële afwegingen waar de motie om vraagt. Zowel de ontwikkeling van de schuldpositie en financieringsbehoefte als de kengetallen, risico's, investeringsplannen en structurele begrotingsgevolgen worden daarin betrokken. Het opstellen van een afzonderlijk schuldbeheersingsplan leidt tot een overlap. Wel vinden we het een goed voornemen om aanvullend op het MIP en MPG een verdiepende analyse te maken van de mogelijke effecten op de gemeentelijke begroting, als genoemde gebeurtenissen zich voordoen rondom grote investeringen en grote gebiedsontwikkelingen.

De fractie van **WV** heeft vragen gesteld over de financiële keuzes die ten grondslag liggen aan het CWP. Daarbij wordt gevraagd om alle budgetposten te categoriseren: nieuw beleid, intensivering van bestaand beleid of uitvoering van eerder vastgesteld beleid. Het CWP is echter opgesteld vanuit de

integrale ambities van dit college. Die ambities zijn niet langs bovenstaande lijnen ontwikkeld en daarom ook niet op een zinvolle wijze zo van elkaar te onderscheiden. Ook is gevraagd welke nieuwe activiteiten zonder wettelijke noodzaak kunnen worden geschrapt of uitgesteld. In theorie geldt dat voor alle niet-wettelijke ambities. Dat levert mogelijke financiële ruimte op, maar betekent ook dat maatschappelijke doelen later of niet worden bereikt. Het college heeft bewuste afwegingen gemaakt bij de voorgestelde investeringen omdat wij van mening zijn dat juist deze maatschappelijke meerwaarde opleveren voor onze inwoners, ondernemers en verenigingen. Tot slot is gevraagd om een alternatieve financiële uitwerking waarbij lasten uitsluitend met indexering stijgen, de nieuwe Naald buiten beschouwing blijft en nieuwe ambities verder worden beperkt. Het CWP is de financiële vertaling van het akkoord en de ambities van dit college. Wij zien daarom geen aanleiding om naast deze koers een alternatieve uitwerking aan de raad voor te leggen.

De fractie van **D66** vraagt aandacht gevraagd voor het begrip brede welvaart en de plaats daarvan in onze planning- en controlcyclus. Het college onderschrijft het belang van het voeren van een breed gesprek over maatschappelijke effecten en de kwaliteit van leven van onze inwoners, nu en in de toekomst. Tegelijkertijd zijn veel van die afwegingen al onderdeel van onze begroting. Bij doelen, activiteiten en beleidsindicatoren maken wij inzichtelijk welke maatschappelijke resultaten wij willen bereiken en welke keuzes daaraan ten grondslag liggen. Daarom ontraden wij de voorliggende motie. Niet omdat wij het gesprek over brede welvaart niet willen voeren, integendeel. Wij staan open om met de indieners te verkennen hoe een praktische invulling eruit zou kunnen zien. Maar het begrip ‘brede welvaart’ is breed en complex.

De fractie van **WV** vraagt in de eerste termijn nadrukkelijk de openstaande vragen (WV-25, 26, 28, 29 & 30) uit de ‘technische vragen’ alsnog mee te nemen in deze eerste termijn. Deze vragen hebben voornamelijk betrekking op de ontwikkeling van de apparaatskosten, overhead en de lasten voor onze inwoners.
Gemeenten hebben de afgelopen jaren te maken met een steeds omvangrijker en complexer takenpakket. Dat vraagt meer capaciteit, specifieke expertise en ondersteuning van de organisatie. Om deze redenen heeft het college op dit moment niet het voornemen om de apparaatskosten terug te brengen en geldt hetzelfde voor de overhead. De ontwikkeling daarvan wordt uiteraard wel voortdurend gevolgd om uiteindelijk zo doelmatig mogelijk om te gaan met personele inzet en de hieraan gekoppelde middelen. We zien dat inwoners de gevolgen van stijgende kosten merken in hun gemeentelijke lasten. Daarbij is het belangrijk om te constateren dat de lokale lasten in Westland zich rond het landelijke en provinciale gemiddelde bewegen. De stijging die inwoners ervaren wordt vooral veroorzaakt door de toenemende kosten van de afvalstoffenheffing.
Het college ziet op dit moment geen aanleiding om op voorhand te sturen op een verlaging van apparaatskosten of overhead, omdat daarmee geen recht wordt gedaan aan de opgaven waarvoor gemeenten staan. Wel is het college bereid om te onderzoeken of voor apparaatskosten, overhead en externe inhuur meetbare normen kunnen worden ontwikkeld, wanneer de raad daar via een motie een expliciet verzoek doet.
Samenvattend: de lijn van het college is dat hogere organisatiekosten niet los kunnen worden gezien van de groeiende verantwoordelijkheden van gemeenten. Tegelijkertijd blijven we alert op een doelmatige organisatie en transparantie over de ontwikkeling van kosten en lasten.

Sport
Sport en bewegen zijn veel meer dan een vrijetijdsbesteding. Ze dragen bij aan een gezond, vitaal en sociaal Westland. Daarom investeren we in een aantrekkelijk sportklimaat waarin sport en bewegen toegankelijk zijn voor alle Westlanders. Daarbij zien we sport niet alleen als doel op zich, maar ook als een belangrijk middel om gezondheid te bevorderen, sociale verbinding te versterken en problemen vroegtijdig te signaleren.

Onze ambities vragen om goede voorzieningen die meegroeien met onze gemeente en kernen. Daarom werken we aan de uitvoering van de Strategische Accommodatieplanning Sport, investeren we samen met verenigingen in sportaccommodaties en geven we invulling aan nieuw sportbeleid voor de komende jaren. Tegelijkertijd zetten we in op sportstimulering, aantrekkelijke speel- en beweegplekken en een sterke verbinding tussen sport, onderwijs, welzijn en zorg.

Bij dit alles mogen we de vele vrijwilligers binnen onze sportverenigingen niet vergeten. Zij vormen het fundament van de Westlandse sportwereld. Dankzij hun inzet kunnen duizenden inwoners iedere week sporten, bewegen en elkaar ontmoeten. Met de stappen die we zetten, bouwen we verder aan een sportief, gezond en verbonden Westland. Het is goed om in veel van uw bijdragen te lezen dat u investeringen in sport als zeer waardevol en cruciaal ervaart. We onderschrijven de opmerking van de **LPF** om te komen met een toekomstbestendig plan voor de Westlandse zwembaden. We informeren de raad over het proces dat we hierin gaan doorlopen.

De fractie van **WV** heeft een motie (16) ingediend ten aanzien van de kostenstijging van Sportpark De Zweth in De Lier. Hoewel we heel goed begrijpen dat de fractie kritisch is ten aanzien van de overschrijding ontraden we de motie. Het college heeft dit pittige besluit onlangs niet lichtzinnig genomen en dit lichten we graag toe. De komende commissievergadering zijn alle fracties in de gelegenheid hun vragen te stellen. In aanloop naar de commissie zijn diverse fracties ingegaan op de uitnodiging om meer detailinfo te ontvangen over het extra krediet. Veel van de in uw motie genoemde punten hebben we toegelicht tijdens dit overleg. Uiteraard zijn we in aanloop naar de commissiebehandeling bereid om iedere fractie die hier nog geen gebruik van heeft gemaakt te voorzien van dezelfde informatie.

Organisatie
Om de ambities uit het CWP waar te kunnen maken zijn we als raad en college volledig afhankelijk van een goed ingerichte en kwalitatief sterke organisatie. De organisatie heeft achterliggende jaren flinke stappen gezet om zodoende klaar te staan voor de taken en opgaven waar zij voor gesteld staat.

De fractie van **WV** stelt in haar eerste termijn vragen over uitbreiding van de organisatie en de extra investeringen in opleiding en ontwikkeling. Dat is begrijpelijk, het gaat immers om structurele middelen. Het college kiest ervoor te investeren in een organisatie die klaar is voor de toekomst. Westland kent, afgezet tegen vergelijkbare gemeenten, relatief weinig medewerkers per 1.000 inwoners, terwijl onze gemeente blijft groeien en de opgaven steeds complexer worden. Voldoende capaciteit, kennis en uitvoeringskracht zijn noodzakelijk om de ambities van de raad en het college waar te maken. Daarbij zetten we nadrukkelijk in op het aantrekken en behouden van vast personeel en beperken we waar mogelijk de afhankelijkheid van externe inhuur. Het is goed om te vermelden dat we afgelopen jaar een forse en gewenste daling hebben doorgemaakt op externe inhuur.

Motie 8 (**WV**) vraagt om 'Inzicht en doelmatigheid uitbreiding gemeentelijke organisatie.' Wij ontraden deze motie. Jaarlijks verstrekt de gemeentesecretaris informatie over de gemeentelijke organisatie die passend is bij de kaderstellende rol van de raad.

Ook de investering in opleiding en ontwikkeling **(WV)** is geen luxe, maar een randvoorwaarde voor een professionele organisatie. Door stijgende opleidingskosten, toenemende verplichtingen vanuit wet- en regelgeving en de behoefte aan specialistische kennis schiet het huidige budgettekort. Investeren in vakmanschap, ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid versterkt de kwaliteit van onze dienstverlening, vergroot doorgroeimogelijkheden voor medewerkers en verkleint de afhankelijkheid van een krappe arbeidsmarkt. Uiteraard blijven we continu kritisch kijken naar de inzet en doelmatigheid van onze capaciteit. Het is goed om op te merken dan ons opleidingsbudget nu gelijkgetrokken wordt naar het niveau van de benchmark van A+O fonds.
Waar mogelijk wordt flexibel geschoven tussen werkzaamheden en teams. In de praktijk vraagt echter een belangrijk deel van het werk om specialistische kennis en ervaring, waardoor uitwisseling niet altijd eenvoudig is **(VVD)**. De uitdaging is daarom om flexibiliteit en deskundigheid met elkaar in balans te brengen.

Motie 10 van **WV** zet in op verbeterde participatie richting inwoners. Veel van de in het dictum opgenomen punten herkennen we en worden meegenomen bij het opstellen van de nieuwe participatievisie en -verordening. Bij het bespreken van de nieuwe visie en verordening kunt u beoordelen in hoeverre we geslaagd zijn deze punten te verwerken.

In motie 15 vraagt de fractie van **WV** het college opnieuw te komen met een voorstel voor een lokale ombudsvoorziening en te onderzoeken hoe klachten sneller kunnen worden afgehandeld. Wij ontraden deze motie. Al meermaals is dit besproken in raad en college en hier is geen meerderheid voor. Ten aanzien van de klachten verwijzen we naar al bestaande instrumenten, zoals: BeterBuitenapp en de klachtenregeling.

Asiel
Het thema asiel is misschien wel één van de meest complexe dossiers van deze tijd. Een onderwer dat regelmatig veel vragen oproept en ons soms voor moeilijke keuzes stelt. Juist daarom wil ik ook in deze bijdrage mijn waardering uitspreken voor het vertrouwen dat de raad mij geeft. Uw vertrouwen zie ik niet als vanzelfsprekendheid en ben dan ook dankbaar dat we dit dossier met elkaar kunnen blijven benaderen vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid en standpunten. Dank daarvoor!

Moties

	Motie inzake:	Advies
02-WV	Beheersing gemeentelijke schuldenlast en financiële risico's	Ontraden
08-WV	Inzicht en doelmatigheid uitbreiding gemeentelijke organisatie	Ontraden
10-WV	Tijdige en betekenisvolle participatie van inwoners	Overbodig
15-WV	Democratische controle versterken in plaats van beperken	Ontraden (voor het gedeelte verzoekt het college)
16-WV	Onaanvaardbare kostenstijging uitbreiding sportterreinen De Lier	Ontraden
21-D66	Brede Welvaart als hulpmiddel bij beleidskeuzes	Ontraden

Tabel 1: Appreciatie moties vanuit college